

Vidéki Nyaralás

Ezen a képen a Schiller család egy része látható, nyaralás közben. A jobb szélső férfi Sággy Rusa Béla, anyám egyik testvérének a férje. Jobbról a harmadik az ülő sorban Schiller Antal, anyám egyik testvére. Anti bácsi mögött áll Márta, anyám testvérének Viktóriának a lánya. Mellette a kislány a lánya Éva, és a felesége Olga. A többieket nem ismerem.

A Schiller nagymamám második házasságából hét gyerek született. A házasságból született: Arnold, Jenő, Viktória, Lenke, Blanka, Antal, Lajos.

A Viktóriáról sokat lehet mesélni. Egy nagyon szép és szexis nő volt. Szombathelyen ment férjhez egy Berger Márton nevű zsidó emberhez. Berger Mártontól két gyereke volt. Volt egy fiú, a Gyuri, de ő gyerekként meghalt, nyirokdaganata volt, és volt a Márta, aki 1906-ban született. Mártonnak a gyomrával volt baj és elég korán meghalt. Már közben Viki néni megismerte vitéz doktor Sággy Rusa Bélát, aki alispán volt Sopron megyében, de valamilyen ügy miatt eltávolították. Nem lehet pontosan tudni, hogy mi volt ez az ügy. Ők még Szombathelyen ismerkedtek meg. Amikor a Viktória megözvegyült, hozzáment. Béla bácsi egy dzsentrifalusi családból származott, és ő volt az egyik legkedvesebb nagybátyám. A családja Szombathelyről vagy Sopronból származott. Béla bácsi rendkívüli ember volt. Először Viki jött föl Pestre egyedül, míg ő rendezte a dolgait, és a Bakáts téri kórházban lett gondnok, gazdasági ügyintéző, később vezető. Aztán följött Béla bácsi is, és összeházasodtak. Az Akadémia utcában laktak, és Béla bácsi nevére vette a Vikinek a lányát, Mártát. Béla bácsi a Zeneszerzők Jogvédő Egyesületében dolgozott. Stipendiumokkal, szerzői jogdíjakkal foglalkozott. Ez az 1930-as években volt. Béla bácsi nagyon szerette a Vikit, és nagyon jól éltek. Óriási problémája volt azonban Béla bácsinak az, hogy zsidó nőt vett feleségül. Nem is álltak jóformán velük szóba, a család kitagadta az örökségből is. Nagyon szokatlan dolog volt az akkor, hogy zsidót vett feleségül. Ő katolikus volt egyébként.

Anyámnak Viktória volt a legkedvesebb testvére, és nagyon sokat jártak össze, már itt Budapesten. Márta, a lánya egy Pallós Imre nevű zsidó fiúhoz ment feleségül, aki tőzsdézett. Pallósék hárman voltak testvérek, egy lány, és két fiú. A lány, aki a legidősebb volt, hozzáment egy magyar származású riói [Rio de Janeiro-i] pacákhoz, és mikor meghalt a mama, a papa kiment a lányához, és ott olyan üzleteket csinált, hogy abból nagyszerűen megéltek.

Miután a Márta zsidóhoz ment férjhez, ki volt ugyan térve, de zsidónak számított. A Viktória néni nem számított annak, és a Béla bácsi, akinek sok ismerőse volt, meg rokona, azt mondta, hogy semmi baj, majd ő elbújtatja. Talált is egy helyet. Imrét, a férjét, behívták persze munkaszolgálatra. A Mártának ki kellett költöznie a saját lakásából oda, ahova a Béla bácsi elrakta, és akkor már mi is költöztünk, és anyám el akart menni Viki nénihez, hogy valami családi értéket vigyen el hozzá, hogy rejtse el. Éppen akart menni hozzá, és Anti bácsi, az egyik testvér a hét közül, jön "örjögve" a lépcsőn, hogy a Viki öngyilkos lett. Megölte magát gázzal. Beleőrült abba, hogy ő magát megmentette, és a lányát meg a család többi tagját nem tudta. Rajta kívül a családuk minden tagja túlélte, a háború borzalmait, ki a gettóban, ki pedig valamelyik koncentrációs táborban. A Béla bácsinak sikerült az Imrét is kimenteni a munkaszolgálatból, a Mártát is megmentette, és járt hozzánk a zsidó házba [lásd: csillagos ház] látogatni. Anyám minden vasárnap főzött neki. Amíg mi a zsidó házban voltunk a Nefelejcs utca 50-ben, Béla bácsi elég gyakran jött hozzánk látogatóba, és azt mondta nekünk és a Mártának is mindig, hogy Bözsikém - mert anyámat Blanka helyett így hívta -, én csak addig élek, amíg tudom, hogy a gyerekeket megmentettem.

Eljött a felszabadulás, Mártáék megérkeztek az Akadémia utcába, és a Béla bácsi nagyon örült, odaadta nekik az összes dolgot, amit elrejtett a családnak, meg nekünk is az ékszereket, és azt mondta, hogy ő csak eddig akart élni. Másnapra meg volt beszélve, hogy anyámék odamennek hozzá, de Béla bácsi sehol nem volt. A lakásban találtak egy levelet, amire az volt ráírva, hogy Viki után mentem. Volt a Duna-uszoda velük szemben régen, és Béla bácsi belevetette magát a Dunába, pedig isteni úszó volt. Viki néni 1944 júniusában lett öngyilkos, a Béla bácsi pedig 1945 februárjában. Óriási tragédia volt ez a családban. Nem lehetett ezt földolgozni. A Béla bácsi meg tudta azt csinálni, hogy egy évig tartotta magát, a Mártáék megmentésért élt. Fantasztikus ember volt egyébként. Művelt volt, és rendkívül jóérezésű. Márta visszament a Szemere utcai lakásába, amit korábban el kellett hagynia. Imre kiment Rióba az apjához 1948-ban. Márta nem ment, aztán végül mégis kiment, de visszajött. Egy évig volt kint, itt halt meg 1989-ben.

Lenkéről nem tudok sokat. A férje szabó volt, Winkler Lajosnak hívták. Győrben éltek és ő vette magához a nagymamámat egy pár évre rá, hogy a nagymama férje meghalt. Szerény körülmények között éltek. A házban volt a műhely, és három szobájuk volt. Volt egy gyerekük a Kata, aki sokszor nyaralt velünk Nagymaroson is. Deportálták őket Bergen-Belsenbe vagy Dachaubá. Kata, Lenke és Lajos meghaltak. Anyám mondta, hogy a Katit magunkhoz vesszük ha visszajön, de nem jött vissza.